

Vuur

Op een geheimzinnige wijze heeft vuur maken een bijzondere aantrekkingskracht op de mens. We hebben de nieuwjaarsvuren aan het Scheveningse strand in 2019 nog voor de geest. Het leidde tot een nationale discussie over het vieren van vreugde en vernieuwing versus de dramatiek van schade en vernieling.

In mijn jeugd stookte ik ook graag vuurtjes. Bij ons vakantiehuis lag een stapel bakstenen waarmee ik een mooie oven kon bouwen. Ik verbrandde alle daarin wat maar branden kon. Tuinafval, takken, dennennaalden die lekker roken, boomstronken. Het mooist waren stukken rubber die lekker walmden en asbestleien die met een enorme knal uit elkaar sprongen. Van milieuschade of -gevaar had ik nog nooit gehoord.

In militaire dienst kreeg je tijdens meerdaagse veldtochten ook materiaal mee om zelf vuur te stoken, om je eigen eten te bereiden. Allemaal minimaal maar effectief. Een doosje met zes Esbit blokjes en wat lucifers was voldoende. Met je laarshak maakte een kuiltje, blokje Esbit erin en aansteken maar. Een blikje erop met stampot, rijst of kaas en je had een warm hapje. Een miniatuur blikopener was wel essentieel, maar die leverde het leger er handig bij.

In de film *Cast Away* met Tom Hanks zie je hoe een stadsmens ontredderd op een onbewoond eiland belandt en eindeloos pogingen doet om vuur te maken met wat stokjes. Zelfs met een vuurboog lukt het nauwelijks, zijn handen gaan kapot. Alleen wrijving en goede tondel losten zijn probleem op. Vol trots barst hij dan ook uit in het lied *Light my fire* van The Doors.

Voor de moderne outdoor camper is er een breed scala aan vuurhandigheidjes op de markt. Als je betaalt is alles te krijgen, maar alle uitdaging verdwijnt hiermee wel. Als tegenhanger is er ook een behoefte gekomen om die oude technieken te leren, de 'bushcraft'. Hoe red je je in benarde omstandigheden? Er zijn zelfs televisieprogramma's waarin de hoofdpersoon zich laat droppen in onbekend onherbergzaam gebied om daar te overleven dankzij zijn 'skills'. Een paar voorbeelden zijn de Discovery-programma's *Dual survival* met de Amerikaanse survival instructors Dave Canterbury (1963) en Cody Lundin (1967) die het liefst op blote voeten door de jungle loopt, *Naked and Afraid* waarin een onbekende man en vrouw naakt moeten zien te overleven met behulp van hun overlevingstechnieken, *Marooned with Ed Stafford* waarin deze Engelse oud-

commando ergens strandt en overleeft door alles op te eten wat nog leeft, rauw, zonder vuur te maken. En de Engelsman Bear Grylls (1974), die als oud-Special Forces man het in zijn programma *Man versus Wild* opneemt tegen de natuur, met een voorkeur voor rauw eten.

De meeste beschaafde variant is de leerschool van de Engelsman Ray Mears. Jarenlang was hij te zien op televisie. Met respect voor de natuur liet hij als een ware leermeester zien hoe je hutten bouwde, water zuiverde, vuur maakte, eten kon bereiden met wat kennis van de flora, bessen, wortels, paddenstoelen. Zijn meest imposante werk was een kano van berkenschors (*birch bark canoe*) die hij gedurende een week met eindeloos geduld bouwde uit natuurlijke materialen. En voor zijn vuur: ach, een vuurboog werkte goed, of wat staalwol en een batterij of wat vuursteenvonken en een lapje houtskoolstof. Goed om te onthouden als mijn Esbit blokjes op zijn, ik vond er gelukkig nog een paar in mijn plunjebaal.